

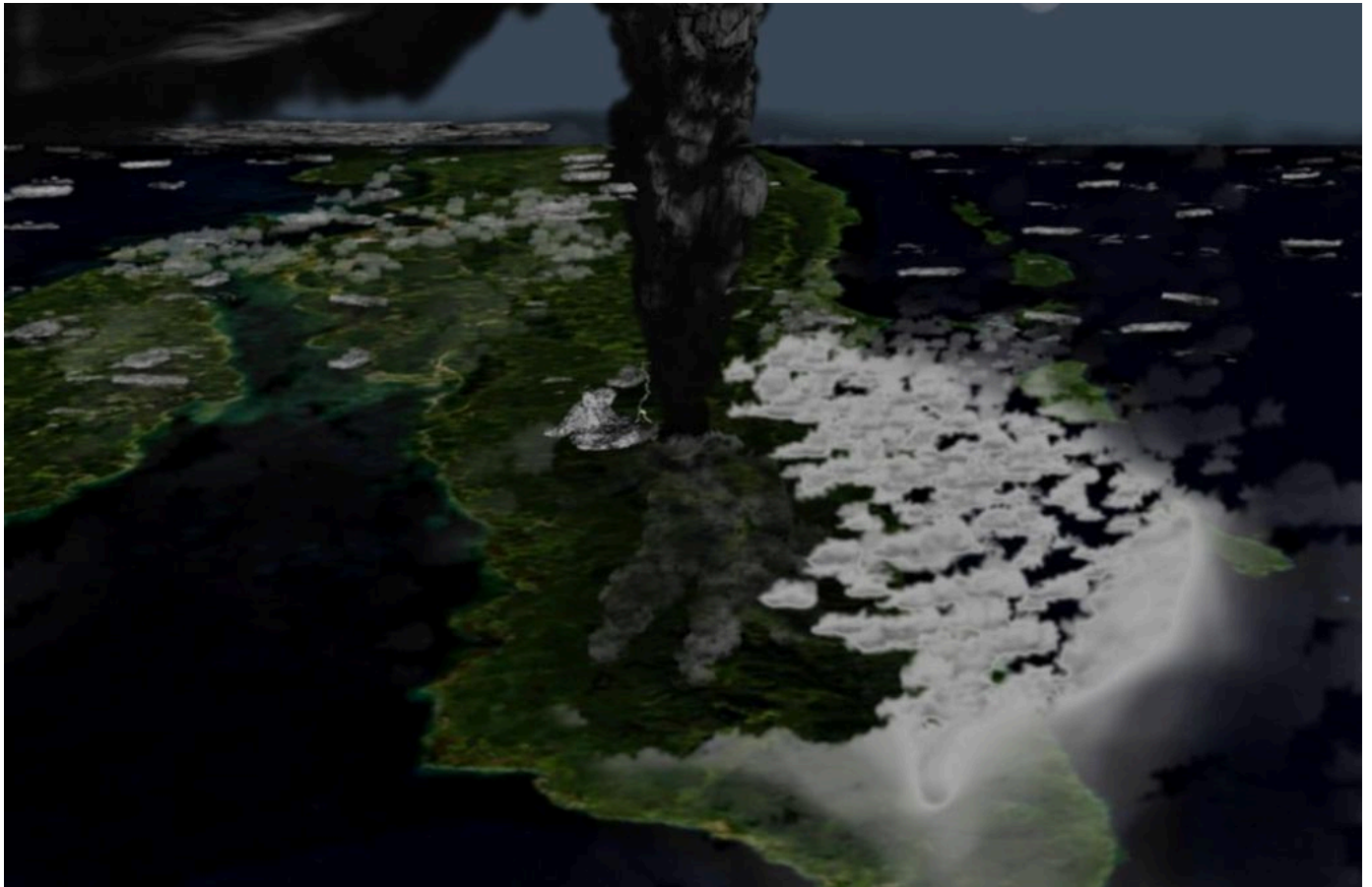

Home » Наука » Атомна зима кам'яної доби: як людство пережило вибух супервулкана

Атомна зима кам'яної доби: як людство пережило вибух супервулкана

СТЕПАНЕНКО ГРИГОРІЙ — 16 Травня 2026, 17:15 ⌚ 2 Mins Read — НАУКА

Важливі новини щодня — додайте «Експерт» в улюблені джерела Google

Близько 74 тисяч років тому супервулкан Тоба спричинив одну з наймасштабніших катастроф в історії Землі. Попри багаторічну “вулканічну зиму” та різке похолодання, ранні люди змогли вижити завдяки здатності швидко адаптуватися до нових умов.

Про це повідомляє [Indian Defence Review](#).

За оцінками вчених, сила виверження Тоба більш ніж у 10 тисяч разів перевищувала вибух вулкана Сент-Геленс у 1980 році. Під час катастрофи у стратосферу потрапило приблизно 2800 кубічних кілометрів попелу.

Дослідники вважають, що це могло спричинити тривале затемнення атмосфери та глобальне похолодання, яке отримало назву “вулканічна зима”. Через це з’явилася гіпотеза, що чисельність людей на Землі тоді могла скоротитися до менш ніж 10 тисяч осіб.

Певний час цю теорію підтверджували й генетичні дослідження. У ДНК сучасних людей виявили ознаки так званого “генетичного пляшкового горлечка” — різкого скорочення генетичного різноманіття.

Однак нові археологічні дослідження показали, що частина людей змогла пережити катастрофу. Зокрема, у 2018 році в журналі Nature опублікували результати дослідження археологічних пам’яток на півдні Африки.

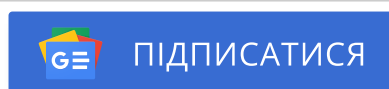
Там вчені знайшли сліди вулканічного попелу Тоба, але не виявили доказів того, що люди покинули ці території після виверження. Навпаки — археологи зафіксували безперервне проживання та навіть розвиток нових кам’яних знарядь.

Інше дослідження, опубліковане у Nature у 2024 році, стосувалося пам’ятки Шінфа-Метема 1. Науковці встановили, що люди жили там навіть під час сильної посухи та активно використовували річкові ресурси для виживання.

Археологи також виявили кам’яні наконечники, які можуть бути одними з найдавніших свідчень використання луків та стріл.

Дослідники припускають, що саме здатність пристосовуватися до складних умов і використовувати водойми допомогла людям не лише вижити після катастрофи, а й згодом розселитися за межі Африки.

Читайте ЕКСПЕРТ у Google News

Помітили помилку у матеріалі? Повідомте редакцію: corrections@expert.in.ua

вулкан

[Всі новини](#)

[Україна](#)

[Політика](#)

[Економіка](#)

[Світ](#)

[Стиль життя](#)

[Авто](#)

[Технології](#)

[Суспільство](#)

[Здоров'я](#)

ІНФОРМАЦІЯ

[Про проект](#)

[Автори](#)

[Редакційна політика і стандарти](#)

[Політика використання ШІ](#)

[Політика конфіденційності](#)

[Правила коментування](#)

[Контакти](#)

ТОВ «НОВА МЕДІА ГРУПА» © 2014—2026

Реєстрація R40-06871 у Реєстрі суб'єктів у сфері медіа

Адреса: 01014, м. Київ, вул. Звіринецька, 63

editor@expert.in.ua

corrections@expert.in.ua

reklama@expert.in.ua

